Teksti ja kuva: Matti Tuomisto

E-K@ELAULU siivittää laulajien rekrytointia

Oululaisen säveltäjän Ilmari Mäenpään kehittämän eConcerthousen missiona on välittää konsertteja Internetin käyttäjille kaikkialla maailmassa. Fantastico Music'in toimitusjohtaja Minna Pentti keksi partnerinsa Margareta Brandtin kanssa soveltaa samaa teknologiaa virtuaaliseen laulajien koelauluun.

Ilmari Mäenpää on musiikista ja audiovisuaalisesta ilmaisusta kiinnostunut säveltäjä, joka hankki oppinsa **Harri Vuoren** luokalla Helsingin yliopiston musiikkitieteen laitoksella.

"Kun muutimme vuonna 2003 Perämeren raukoille rajoille pajupuskien äärelle, koin tarvitsevani jonkin rännin, jonka avulla löytäisin tien suoraan musiikin käyttäjien luo, asuinpaikasta riippumatta. Tästä syntyi virtuaalisen konserttitalon, eConcerthousen idea", Ilmari Mäenpää kertoo.

Hän kehitti Internet-palveluaan omalla tulorahoituksella, minimaalisin menoin ja investoinnein. Palvelu julkaistiin 2007, kun Mäenpään sävellyskonsertti Helsingin Temppeliaukion kirkosta välitettiin kuvana ja äänenä Internetissä.

Tänä päivänä Ilmari Mäenpään yhtiön Arte Povera Oy:n liikevaihto on pari sataa tuhatta, ja se työllistää johtajansa ohella huomattavan määrän free lanceereita. Teknisessä kehitystyössä tärkein partneri on koodari **Juha Ruuska**.

Yhtiön merkittävin kulttuuriasiakas on Turun filharmoninen orkesteri, jonka konsertit on syksystä 2010 lähetetty suorina lähetyksinä eConcerthousen välityksellä tuhansille musiikin ystäville.

E-koelaulun tiimi puhkuu intoa: vas. Margareta Brandt, Ilmari Mäenpää, Minna Pentti ja Jari Kivimäki.

Helpotusta laulajien työnhakuun

Ohjelma- ja agentuuritoimisto Fantastico Music Oy:n toimitusjohtaja **Minna Pentti** näki varhain eConcerthousen potentiaalin musiikin viestinnässä:

"Olin kaivannut klassisen musiikin markkinointiin jo pitkään uusia tapoja populaarimusiikin rynnistä vahvasti eri medioissa. Näin tässä suuren mahdollisuuden erityisesti nuorten kohdalla, joille Internet ja sosiaalinen media ovat arkipäivää."

Internetiin päätyivät mm. **Jukka-Pekka Saraste**en johtaman Nordea Jean Sibelius Orkesterin konsertit.

Pentin ja Mäenpään menestyksekäs yhteistyö innosti uusiin kokeiluihin. Pentti oivalsi yhdessä yrittäjäpartnerinsa **Margareta Haverinen Brandtin** kanssa, että samaa teknologiaa voisi soveltaa laulajien virtuaalisiin koelauluihin. Tämä edesauttaisi laulajien työnsaantia kansainvälisillä markkinoilla. Syntyi e-koelaulu eli "eko", ja kansainvälisesti E-Audition.

E-koelauluaa testattiin menestyksekkäästi ensin kotimaassa, kun Kauniaisten Uudesta paviljongista välitettiin lähetystä keväällä 2010. Vuotta myöhemmin tehtiin ensimmäinen suuri kansainvälinen testi, jossa tavoitteena oli rekrytoida ammattilaulajia ulkomaisiin tehtäviin.

"Sen tuloksena eräät laulajat saivat kontaktin ulkomaiseen agentuuriin ja solistikiinnityksen oopperataloon", Margareta Brandt kertoo.

Eko on tukipilari Fantastico Musicin nuorten taiteilijoiden koulutus- ja konsultointiohjelmassa. YAM eli Young Artist Program & Management on kunnianhimoinen hanke, jonka puitteissa rakennetaan nyt kansainvälistä verkostoa. Hankkeen taiteellisena johtajana toimii Margareta Brandt.

Yksi YAM-laulajista on Timo Mustakallio -laulukilpailun 2011 voittanut **Minna-Liisa Värelä**.

Ykkösasiana äänentoiston laatu

Ilmari Mäenpää korostaa, että e-koelaulun menestyksen elinehtona on äänen välittyminen mahdollisimman korkealaatuisena.

"Dynamiikan tulee olla mahdollisimman autenttinen. Ääntä ei kompressoida ja myös Internetissä tavallinen äänen pakkaaminen on meillä minimaalista", Ilmari Mäenpää kertoo. Äänipuolen ratkaisuista on vastannut **Matti Heinonen** Pro Audiesta.

"Myös HD-tasoisen kuvan välittämä tieto on oopperatalojen päättäjille tärkeää. Kameroita on kolme, ja niiden käytössä ei pyritä esteettisesti parhaaseen ratkaisuun vaan siihen, että koelauluusa tarjotaan ammattilaiskatsojalle mahdollisimman paljon relevanttia informaatiota."

"Esimerkiksi yhden kameroista asetamme laulajan oikealle sivustalle, jolloin nähdään, miten laulaja käyttää kroppaansa tai miten hän hengittää ja elehtii", Mäenpää kertoo. Kuvauksista ja ohjauksesta on vastannut pitkän linjan tv-ammattilainen **Jari Kivimäki** Produs Oy:stä.

Lähetyspään tekniikka on sertifioitu niin, että eri koelauluissa olosuhteet ovat aina samat. Näin eri laulajien ja eri sessioiden materiaali on keskenään vertailukelpoista.

"Kehitysvaiheessa meillä on vielä hanke, jossa tavoitteena on välittää tapahtumaa seuraaville tiettyjä teknisiä parametreja laulajan äänestä. Tätä on esimerkiksi tieto äänen taajuuksien spektrin rikkaudesta tai tieto todellisesta dynaamisesta asteikosta. Tätä tietoa tarvitaan, koska arvioija ei ole samassa fyysisessä tilassa laulajan kanssa."

E-koelaulun kaksisuuntainen ääniyhteys antaa rekrytoijille mahdollisuuden käydä dialogia laulajan kanssa.

Oululainen pienyrittäjä on mallintanut hankkeen kustannustehokkaasti: lähetyspäässä riittävät kannettava tietokone, Internet-yhteys ja kamerat.

Koelaulun kynnys madaltuu

Margareta Brandt suorastaan palaa innosta: "Koelaulun lähtemisen kynnys madaltuu, kun laulajan ei tarvitse heti investoida epävarmaan ulkomaanmatkaan. Myös oopperatalojen kannalta e-koelaulu on hyvä. Talossa on jatkuvaa hyörinää, rakennetaan ja on harjoituksia, ja saleja on vaikea saada koelauluja varten. E-koelaululla toteutettuussa esikarsinnassa voi olla mukana jopa satoja laulajia, joista parhaat sitten kutsutaan paikan päälle."

E-koelaulun kaksisuuntainen ääniyhteys antaa rekrytoijille mahdollisuuden käydä dialogia laulajan kanssa:

"Joku voi kysyä toisesta roolista, ja jos laulaja on sen tehnyt, hän voi esittää siitä näytteen. Toinen kysyy tanssitaidoista, jolloin laulaja voi pyörähtää kameran edessä", Margareta Brandt maalailee.

Hänestä olisi hienoa, jos e-koelaulun suomalainen innovaatio vakiintuisi alan kansainväliseksi standardiksi. Jos asiaa ei Suomessa tueta ja edisteä nopeasti, joku muu maailmalla kopioi keksinnön, hän arvelee.

Tv-ohjaaja Jari Kivimäki kuvailee e-koelauluaa tyypilliseksi luovan talouden projektiksi. Lisäksi se on innovatiivinen ja – kuten Margareta Brandt toteaa – myös ekologinen hanke, koska sen avulla voidaan säästää koko joukko turhia ja usein turhauttavia lentoja koelauluihin Euroopan musiikkikeskuksiin.

Tähän nähden on hämmästyttävää kuulla, miten suuria vaikeuksia tiimillä on ollut saada rahoitusta kotimaista teknologiaa edustavalle, kansainvälisesti merkittävälle innovaatiolle, joka samalla edistää suomalaista kulttuurivientiä. Esimerkiksi opetusministeriön kulttuurivientiin määrärahoista hanke ei toistaiseksi ole saanut rahoitusta.

"Klassisen musiikin perinteiset instituutiot toimivat vahvasti julkisen tuen varassa. Ehkä juuri tämän vuoksi alan päättäjien on vaikeaa hahmottaa ja ymmärtää kulttuuriyrittäjyyteen perustuvaa toimintaa ja sen arvoa", Ilmari Mäenpää pohdiskelee ja jatkaa:

"Instituutiot ovat legitiimejä tekemään julkisin varoin yhteistä hyvää, mutta jos yksityinen yrittäjä tekee yhteistä hyvää, hankkeet jätetään oman onnensa nojaan. Mielestäni rahanjaon mallia pitäisi kehittää ennakkoluulottomasti erityisesti kulttuuriteknologian alueella."

Minna Pentti säestää: "Me olemme kehittäneet toimivan kulttuuriyrittäjien klusterin, jossa eri firmat panostavat huippuosaamistaan yhteisiin projekteihin. Kulttuuriyrittäjyys ja luova ala työllistävät jatkossa paljonkin ihmisiä, kun vain hankkeiden valmisteluun saadaan rahoitusta." ■

Rondo | - | Numero: 8/2011 | Sivut: 38–39